

UZASADNIENIE

Powódka M. B. (1) wniosła w pozwie skierowanym przeciwko R. B. o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej powstałej wskutek zawartego przez nich w dniu 10 września 2011 roku związku małżeńskiego zarejestrowanego w USC w B. za numerem (...), z jednoczesnym oznaczeniem, że rozdzielność ta powstała z dniem 10 września 2011 roku.

Na uzasadnienie żądania powódka podała, że strony poznały się w czasie studiów na Wydziale Historii (...). Po około pięcioletniej znajomości zawarły związek małżeński. Umów majątkowych małżeńskich małżonkowie nie zawierali. Po uzyskaniu tytułu magistra powódka rozpoczęła studia doktoranckie. Pozwany, który twierdził, że również uzyskał tytuł magistra oświadczył, że otrzymał stypendium i możliwość rozpoczęcia studiów doktoranckich w B., gdzie po ślubie strony razem zamieszkały. Powódce udało się uzyskać stypendium w kwocie 1000 euro i z tych pieniędzy małżonkowie się utrzymywali bo pozwany twierdził, że utracił stypendium z przyczyn formalnych. Po sześciu miesiącach pobytu w B. pozwany oświadczył żonie, że otrzymał propozycję pracy na Uniwersytecie G.. Małżonkowie zdecydowali się zatem przenieść do G., gdzie na świat przyszła, w maju 2012 roku, ich córka U. B.. Pozwany mimo wcześniejszych zapowiedzi nie otrzymał jednak pracy twierdząc, że z winy promotora. Wobec tego powódka zaproponowała powrót do domu rodzinnego w M. koło W.. W tej sytuacji pozwany poinformował żonę, że kończy pisanie pracy doktoranckiej, której obrona jest zaplanowana na dzień 10 września 2012 roku, a nadto otrzymał propozycję zatrudnienia w (...) W. Światowej w G.. Wobec powyższego małżonkowie postanowili, że zostają w G., a do czasu podjęcia pracy będą się utrzymywać ze środków otrzymanych w prezencie ślubnym. Następnie pozwany pokazał powódce umowę o pracę zawartą w sierpniu 2012 roku, potem informację o dochodach i zaliczkach pobranych na poczet podatku dochodowego. Codziennie wychodził z domu na 8 godzin, a na wspólne konto wpływało wynagrodzenie w wysokości 3000 zł netto miesięcznie. W tym czasie zapewniał powódkę, że kończy doktorat w B. wyjeżdżając w tej sprawie do Niemiec. Powódka zaś opiekowała się dzieckiem i była aktywna zawodowo; pracowała w ramach umowy zlecenia w IPN i z tego tytułu otrzymała jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 2000 zł. Otrzymała też stypendium unijne w wysokości 7500 zł wypłacane przez 5 miesięcy w kwotach po 1500 zł. Od września 2012 roku otrzymywała też stypendium doktoranckie w wysokości 1100 zł, a od stycznia 2013 roku 1200 zł. Wszystkie otrzymywane przez powódkę dochody były w pełni przeznaczane na zaspokajanie potrzeb rodziny.

W lipcu 2013 roku, kiedy strony przebywały na wakacjach u rodziców powódki, nie wpłynęło wynagrodzenie za pracę pozwanego. Zniknęły też zaoszczędzone przez powódkę pieniądze, które według relacji pozwanego zostały pożyczone jego koleżce na operację umierającej mamy. W ten sposób strony pozostały bez środków do życia, a zaniepokojona tym stanem rzeczy powódka nalegała żeby pozwany wyjaśnił to z pracodawcą. Z uwagi na jego bierność sama zdecydowała się na kontakt z (...)W.Światowej w G., gdzie uzyskał informację, że pozwany nie jest i nigdy nie był tam zatrudniony. Po sprawdzeniu okazało się też, że „pensje” pozwanego wpłacane były w oddziale bankowym. Poprosiła męża o wyjaśnienia ale on kategorycznie zaprzeczył jakoby oszukiwał żonę. Dopiero w rozmowie w obecności swego ojca przyznał, że pieniądze wpłacane jako pensja pochodziły z kredytów bankowych. Przyznał, że zaciągnął zobowiązania na łączną kwotę 22000 zł. Wstrząśnięta tym powódka zaczęła sprawdzać inne fakty dotyczące męża i ustaliła, że nie tylko nie rozpoczął on studiów doktoranckich ale nawet nie uzyskał magisterium. W tej sytuacji powódka wyprowadziła się natychmiast ze wspólnie zajmowanego mieszkania i zamieszkała u swoich rodziców.

Pozwany przez cały okres trwania małżeństwa oszukiwał żonę i swoją rodzinę przez co ona straciła całkowicie do niego zaufanie. Obecnie obawia się, że zaciągnął on też inne zobowiązania, na które absolutnie by się nie godziła.

Zdaniem powódki jej sytuacja wyczerpuje znamiona opisane w przepisie art. 52 k.r.io. Za ważny powód uzasadniający orzeczenie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną należy uznać bowiem sytuację, w której dalsze trwanie wspólności zagraża interesom drugiego małżonka i dobru rodziny, zwłaszcza, gdy jeden z małżonków trwoni wspólny dorobek lub wykazuje zupełną niegospodarność. Opisane okoliczności nie budzą wątpliwości, że pozwany wykazał absolutną niegospodarność i całkowity brak odpowiedzialności. Jego postawa doprowadziła do bardzo dużego

zadłużenia, które z pewnością by się zwiększyło, gdyby powódka przypadkiem nie odkryła prawdy o jego dochodach. Niewątpliwie ważną przyczyną w rozumieniu art. 52 k.r.io. jest też okłamywanie powódki, co do jego sytuacji zawodowej i tworzenie fikcji, a tym samym pozbawienie powódki możliwości zarządu majątkiem wspólnym.

Pozwany uznał powództwo w całości.

Podał, że obecne zadłużenie sięga kwoty 19000 zł bo cały czas spłaca raty, pracuje w firmie obuwniczej swego ojca i zarabia 1200 zł miesięcznie. Mieszka z rodzicami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. B. i A. B. zawarli związek małżeński w dniu 10 września 2011 roku przed Kierownikiem USC w B.. Umów majątkowych małżeńskich nie zawierali.

Bezsporne;

Po ślubie małżonkowie zamieszkali w B., gdzie według relacji pozwanego miał on tam kontynuować naukę na studiach doktoranckich. Utrzymywali się ze stypendium doktoranckiego powódki. Pozwany twierdził bowiem, że z przyczyn formalnych utracił swoje stypendium. Po upływie pół roku pozwany zaproponował przeprowadzkę do G., gdzie miał otrzymać stypendium w wysokości około 1000 euro, a następnie pracę na Uniwersytecie G.. Bardzo szybko okazało się, że nie otrzymał on jednak stypendium, także z przyczyn formalnych, a kierunek, na którym miał pracować nie został ostatecznie otwarty. Powódka zdecydował wówczas, że małżonkowie wracają do W., gdzie miała zapewnione zatrudnienie w Instytucie Pamięci Narodowej. Wówczas pozwany oświadczył żonie, że właśnie otrzymał propozycję pracy, od dnia 15 września 2012 roku, w (...) W. Światowej w G., z satysfakcjonującym wynagrodzeniem 4500 zł brutto. Przedstawił jej zawartą z nowym pracodawcą umowę o pracę, a na wspólne konto stron zaczęło regularnie wpływać wynagrodzenie w kwocie 3000 zł.

Dowód: zeznania powódki M. B. k. 67-odwrot akt,

kopia umowy o pracę z dnia 15.09.2012 roku k. 13 akt;

Pozwany R. B. codziennie wychodził z domu na osiem godzin. Pokazywał powódce swoje miejsce pracy z zewnątrz, opowiadał rodzinie i znajomym o wykonywanych czynnościach, proponował im współpracę z muzeum. Powódka w tym czasie otrzymywała stypendium doktoranckie w kwocie 1100, a następnie 1200 zł miesięcznie oraz współpracowała z Instytutem Pamięci Narodowej. Cały czas żyła w przeświadczeniu, że pozwany pisze doktorat i pracuje.

Dowód: zeznania powódki M. B. k. 67-odwrot akt,

zeznania świadka M. K. k. 66-odwrot akt,

zeznania świadka A. R. k. 67 akt;

W dniu 21 listopada 2012 roku pozwany zawarł umowę z Bankiem (...) SA Oddział w G. o udzielenie kredytu i wydanie karty płatniczej z limitem kredytowym w kwocie 6500 zł. W dniu 14 stycznia 2013 roku zawarł z tym samym bankiem umowę kredytową na kwotę 12111,32 zł na finansowanie bieżących potrzeb konsumpcyjnych, a w dniu 15 kwietnia 2013 roku umowę o limit kredytowy na kwotę 10000 zł. W dniu 8 lipca 2013 roku pozwany otworzył konto lokacyjne i konto osobiste w (...) Bank (...) SA Oddział G..

Dowód: umowa o udzielenie kredytu i wydanie karty kredytowej płatniczej z dnia 21.11.2012 roku, oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji bankowej, umowa rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego z dnia 22.07.2013 roku, umowa o kredyt gotówkowy z dnia 14.01.2013 roku, harmonogram spłat kredytu z dnia 14.01.2013 roku, umowa o limit kredytowy z dnia 15.04.2013 roku, umowa o kartę płatniczą z dnia 15.04.2013 roku, wniosek o otwarcie konta

osobistego z dnia 8.07.2013 roku, umowa ramowa świadczenia usług dla klientów indywidualnych z dnia 8.07.2013 roku k.16-55 akt;

Sąd zważył:

Powództwo w pełni zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 31 krio, z chwilą zawarcia związku małżeńskiego powstaje między małżonkami, z mocy ustawy, wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawowa). Ustrój wspólności ustawowej, obejmujący dorobek obojga małżonków, służy realizacji podstawowych zasad prawa rodzinnego, w szczególności zasady równouprawnienia mężczyzny i kobiety oraz zasady ochrony małżeństwa i rodziny, przyczyniając się do umocnienia pozycji małżonka słabszego ekonomicznie oraz do stabilizacji sytuacji materialnej założonej przez małżonków rodziny. Jest więc rozwinięciem normy artykułu 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.97.78.483).

Według art. 52 k.r.i o. każdy z małżonków może jednak z ważnych powodów żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej; rozdzielnosc majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych przypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej przez sąd jest zatem dopuszczalne tylko w razie istnienia ku temu ważnych powodów. Przez ważne powody rozumie się okoliczności, które powodują, że w konkretnej sytuacji faktycznej wspólność ustawowa przestaje służyć dobru drugiego z małżonków oraz dobru założonej przez małżonków rodziny. Wyłączenie wspólności ustawowej małżeńskiej może być uzasadnione nie tylko względami o charakterze majątkowym, ale również okolicznościami, które ze względu na rozdźwięki natury osobistej uniemożliwiają lub znacznie utrudniają wykonywanie zarządu majątkiem wspólnym przez każdego z małżonków.

Ważnym powodem ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej jest m.in. separacja faktyczna małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Sytuacja taka stwarza, bowiem z reguły zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. Ale w sprawie o roszczenie określone w art. 52 krio decydujące znaczenie mają także inne kwestie i niemożność porozumienia się małżonków w sprawach związanych z zarządem ich majątkiem (wyrok SN z 8 maja 2003 r. II CKN 78/01, LEX nr 80245). Pojęcie ważnych powodów z art. 52 § 1 k.r.o. stanowi klauzulę generalną. Sposób jego rozumienia kształtują zatem doktryna i judykatura, odwołując się do okoliczności konkretnych danej sprawy. Jako przykłady ważnych powodów wskazuje się na takie sytuacje, jak trwonienie majątku wspólnego na skutek hulawczego trybu życia, alkoholizmu, hazardu, zaciąganie długów przez małżonka lub dopuszczanie się przestępstw, co może narażać majątek wspólny na egzekucję, (w takich sytuacjach sąd winien jednak ponadto zbadać, czy przedmiotowe powództwo nie zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli jednego z małżonków), uchylanie się od przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, separacja faktyczna małżonków, jeżeli jest wynikiem trwałego rozkładu pożycia, a ustanowienie rozdzielnosci majątkowej nie pozostaje w sprzeczności z dobrem rodziny, a nadto gdy uniemożliwia ona małżonkom lub znacznie im utrudnia współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym.

Rozdzielnosc majątkową można ustanowić z dniem wydania wyroku, czy – najpóźniej – jego uprawomocnienia się, jak i z datą wcześniejszą od daty orzekania, a nawet zgłoszenia żądania w tym przedmiocie. Nigdy jednak nie może to być data wcześniejsza od chwili, gdy ważne powody w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. w sprawie zaistniały.

Orzeczeniu o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej skutek wsteczny powinien być nadawany w sytuacjach rzadkich i wyjątkowych. Sąd, rozważając wyłączenie wspólności małżonków z datą wsteczną, powinien zważyć na interesy osób trzecich, w szczególności wierzycieli małżonków lub jednego z nich.

W niniejszej sprawie powództwo M. B. (1) oparte jest na normie art. 52 krio. Jakkolwiek pozwany na pierwszej rozprawie uznał w całości żądanie pozwu to jednak sąd nie poprzestał na uznaniu powództwa i przeprowadził

postępowanie dowodowe ponieważ sprawa o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej jest sprawą o roszczenie majątkowe. Postępowanie w jej przedmiocie jest prowadzone w trybie procesu. Jest to postępowanie zwykłe, aczkolwiek znajdują do niego odpowiednie zastosowanie wybrane przepisy o postępowaniu w sprawach małżeńskich (art. 452 k.p.c.), w szczególności art. 431 k.p.c. Rozstrzygnięcia w tej sprawie nie można zatem oprzeć wyłącznie na uznaniu powództwa lub przyznaniu okoliczności faktycznych.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Pozwany przyznał wszystkie fakty przedstawione przez powódkę jako podstawa do ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. Ocenie sądu podlegało zatem to, czy zaistniały w sprawie ważne powody w rozumieniu art. 52 § 2 k.r.i.o. Stanowi on, że w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Brzmienie przepisu sugeruje, że ważne powody występują w sytuacji gdy małżonkowie żyją w rozłączeniu ale z kolei użycie sformułowania „w szczególności” oznacza, że separacja faktyczna nie musi być jedynym powodem ustalenia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. W przedmiotowej sprawie małżonkowie żyli w rozłączeniu od lipca 2013 roku, a więc istnienie ważnych powodów od tej daty nie budzi wątpliwości w świetle innych przytoczonych faktów. Zdaniem sądu sytuacja powódki była jednak wyjątkowa już od momentu zawarcia małżeństwa, a więc daty oznaczonej w wyroku jako data ustanowienia rozdzielności majątkowej. Od samego początku pozwany bowiem działał na szkodę założonej przez siebie rodziny. Nie dość, że nie przyczyniał się do powstawania wspólnego majątku, to kreując swój fałszywy obraz oszukiwał powódkę w kwestiach dotyczących ich majątku jak i w kwestiach osobistych. W tym momencie ich wspólność ustawowa przestała służyć dobru drugiego z małżonków oraz dobru założonej przez małżonków rodziny i stała się dla tej rodziny zagrożeniem. Pozwany bowiem bez zgody, a nawet wiedzy powódki zaciągał zobowiązania służące de facto wyłącznie jego oszustwom. Było to naganne także z tego względu, że działania te nie zostały wywołane sytuacją bez wyjścia taką jak ciężka choroba, nagła utrata pracy itp. lecz nieudolnością pozwanego pragnącego w ten sposób przykryć swą życiową niezaradność. Powódka nie miała możliwości jakiegokolwiek wpływu na dokonywanie przez męża obciążeń ich majątku wspólnego i żyła w przeświadczeniu, że budują wspólną finansową przyszłość założonej przez siebie rodziny, w której musiała się czuć bezpiecznie, także pod względem materialnym, skoro zdecydowała się na dziecko. Takie działania pozwanego nie mogą zasługiwać na aprobatę i ochronę. Wspólność ustawowa małżeńska służy bowiem w swym założeniu ochronie małżeństwa i rodziny, przyczyniając się do umocnienia pozycji małżonka słabszego ekonomicznie oraz do stabilizacji sytuacji materialnej założonej przez małżonków rodziny. W tym przypadku zasada ta została rozmyślnie przez pozwanego złamana. Orzeczenie ustawowej rozdzielności małżeńskiej z datą wsteczną nie powoduje w tej sprawie także jakiegokolwiek pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwany bowiem podjął pracę i regularnie spłaca raty, a jego zadłużenie wynosi około 19000 zł, a więc zmniejszyło się.

Reasumując sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie zostały wykazane ważne powody dla których nastąpiło ustalenie rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą zawarcia małżeństwa i orzekł jak w sentencji wyroku.